

Kuntien näkemyksiä EU:n digi- ja datasäädöksistä

www.kuntaliitto.fi/eudigidata

Sisällys

- Johdanto
- Menetelmät ja aikajana
- Yhteenveto kaikista haastatteluista, kyselystä ja fokusryhmäkeskusteluista

Johdanto

Kolme kokonaisuutta

Tässä koonnissa keskitytään seitsemään kuntaa koskevaan EU:n digi- ja datasäädökseen. Säädökset on ryhmitelty kolmeen kokonaisuuteen. Jaottelu on kuitenkin vain suuntaa antava ja kokonaisuudet ovat myös keskenään päällekkäisiä.

Eurooppalaisen datan toimivat sisämarkkinat

Tähän kokonaisuuteen kuuluvat seuraavat säädökset:

- Avoimen datan direktiivi
- Datasäädös
- Datanhallinta-asetus

Euroopan laajuinen digiasiointi

Tähän kokonaisuuteen kuuluvat seuraavat säädökset:

- Uudistettu eIDAS-asetus
- Yhteinen digitaalinen palveluväylä -asetus
- Yhteentoimiva Eurooppa -säädös

Eurooppalainen tekoäly

Tähän kokonaisuuteen kuuluu tekoälysäädös.

Tiivistelmä säädöksistä

Avoimen datan direktiivi
Open Data Directive (ODD)

Avoimen datan direktiivin tavoitteena on yhtenäistää ja selkeyttää julkisen sektorin hallussa olevan avoimen datan uudelleenkäytön ehtoja ja käytäntöjä sekä edistää datan saatavuutta uudelleenkäyttöä varten.

Datanhallinta-asetus
Data Governance Act (DGA)

Datanhallinta-asetuksella pyritään edistämään julkisen sektorin elinten hallussa olevan muun kuin avoimena datana annettavissa olevan datan uudelleenkäyttöä. Lisäksi asetuksessa säännellään datan välityspalveluja sekä data-altruismia.

Datasäädös
Data Act (DA)

Datasäädös tarkoittaa, kuka voi luoda datasta arvoa ja millä edellytyksillä. Tarkoituksena on varmistaa datan arvon oikeudenmukaisempi jakautuminen. Keskiössä on sääntely käyttäjän mahdollisuudesta hyödyntää verkkoon liitettyjen tuotteiden (IoT-laite) ja niihin liittyvien palveluiden käytöstä tuotettua dataa.

Uudistettu eIDAS-asetus
European Digital Identity Regulation (eIDAS2)

Uudistetulla eIDAS-asetuksella on tarkoitus helpottaa rajat ylittävää sähköistä asiointia ja varmistaa luotettavien identiteettiratkaisujen saatavuus EU:ssa. Jäsenvaltioiden velvollisuutena on tarjota eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakko, jolla käyttäjä voi tunnistautua, osoittaa tietoja ja tehdä allekirjoituksia.

Yhteinen digitaalinen palveluväylä -asetus
Single Digital Gateway Regulation (SDG)

Yhteinen digitaalinen palveluväylä -asetuksella pyritään mahdollistamaan helppo ja keskitetty pääsy tietoon erilaisista hallinnollisista menettelyistä ja palveluista. Tavoitteena on edistää sisämarkkinaoikeuksien toteutumista, kuten henkilöiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta.

Yhteentoimiva Eurooppa -säädös
Interoperable Europe Act (IEA)

Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksen tavoitteena on edistää Euroopan laajuisten digitaalisten julkisten palveluiden yhteentoimivuutta ja rajat ylittävää tiedonvaihtoa erilaisin yhteentoimivuutta edistävin menettelyin.

Tekoälysäädös
Artificial Intelligence Act (AIA)

Tekoälysäädös perustuu tekoälyjärjestelmien riskiperusteiseen luokitteluun. Tarkoitus on lisätä luottamusta tekoälypohjaisiin ratkaisuihin ja varmistaa, että EU:ssa käytettävät tekoälyjärjestelmät ovat vaatimusten mukaisia.

Yhteenveto

- **Projektin yhtenä tavoitteena** oli selvittää, millaisia haasteita ja mahdollisuuksia kunnat ovat tunnistaneet liittyen EU:n pehmeän infrastruktuurin digi- ja datasäädöksiin.
- EU:n digi- ja datalainsäädäntö kuntasektorille verkoston jäsenet ja tarvittavat asiantuntijat heidän organisaatiosta osallistettiin haastatteluihin, kyselyihin ja fokusryhmiin.
- Lopputuloksena syntyi tämä raportti kuntien ja kaupunkien näkemyksistä keskeisistä pehmeän infrastruktuurin EU:n digi- ja datasäädöksistä.

Säädösten soveltaminen kunnissa

Tekoälysäädös tunnetaan säädöksistä parhaiten

Tekoälysäädöksen sääntelyä on jo alettu soveltaa esimerkiksi tekoälyjärjestelmien riskien arvioimisessa.

Dataan liittyvät säädökset tunnetaan melko heikosti.

Kunnissa on kuitenkin jo kokemusta datan avaamisesta. Tämä tukee myös muiden datasäädösten soveltamista.

Digiasiointiin liittyvät säädökset tunnetaan heikosti.

Niistä on jopa vaikeaa esittää kysymyksiä. Kunnat eivät tunnista EU-maiden rajat ylittäviä käyttötapauksia.

Toimenpide-ehdotukset

Kunnissa toivotaan tukea yhteisten tulkintojen muodostamiseen sekä säädösten soveltamiskohteiden tunnistamiseen.

Kunnat peräänkuuluttivat kansallista tahoja, joka auttaisi sääntelyn tulkintaongelmissa. Neuvovilla viranomaisilla tulee olla riittävät resurssit tukea kuntia. Myös kuntien väliselle vertaistuelle on tarvetta.

Kunnat toivoivat valmiita mallipohjia erilaisiin sopimuksiin ja muille dokumenteille.

Tällainen voisi olla esimerkiksi datasäädöstä varten mallilausekkeita sopimuksiin.

Kartoituksia käyttötapauksista tarvitaan.

Kunnat ovat myös halukkaita kokeilemaan ja toteuttamaan käyttäjälähtöisiä pilotteja – siihen tarvitaan kuitenkin tukea ja se täytyy mahdollistaa.

Kuntien ja kaupunkien näkemyksiä

Keskeisin haaste on **kokonaiskuvan puute**. Kunnat toivovat lisää tietoa säädösten kansallisesta toimeenpanosta sekä ohjeita säädösten soveltamiseen käytännössä.

Kunnissa on vaikea hahmottaa, mitä säädösten soveltamisalaan kuuluu. Kunnista toivottiin esimerkkejä säädösten soveltamistilanteista.

Kuntien omat **resurssit säädöksiin perehtymiseen ovat pienet**. Esille nousi myös epäselvyys siitä, kenen kunnassa kuuluu vastata kunkin asetuksen toimeenpanosta.

Kunnissa on huoli siitä, että **viranomaisten resurssien puute** voi haitata velvoitteiden ymmärrystä ja mahdollisuuksien hyödyntämistä.

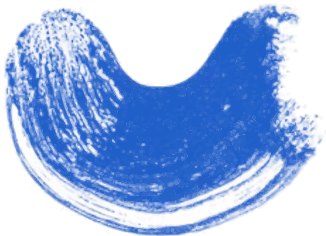
Menetelmät ja aikajana

Menetelmät

Lähestymistapamme oli additiivinen – rakensimme tietoa vanhan päälle. Haastattelut vaikuttivat kyselyihin, ja näiden tulokset edelleen fokusryhmiin

Haastattelut

- 3 eri kuntien haastattelua, yhteensä 11 osallistujaa.
- 2 yli 100 000 asukkaan kuntaa ja 1 alle 100 000 asukkaan kunta osallistui.
- Haastattelut pidettiin puolistrukturoituna ryhmähaastatteluina.
- Haastatteluissa keskityttiin haastateltaville tärkeimpiin säädöksiin.

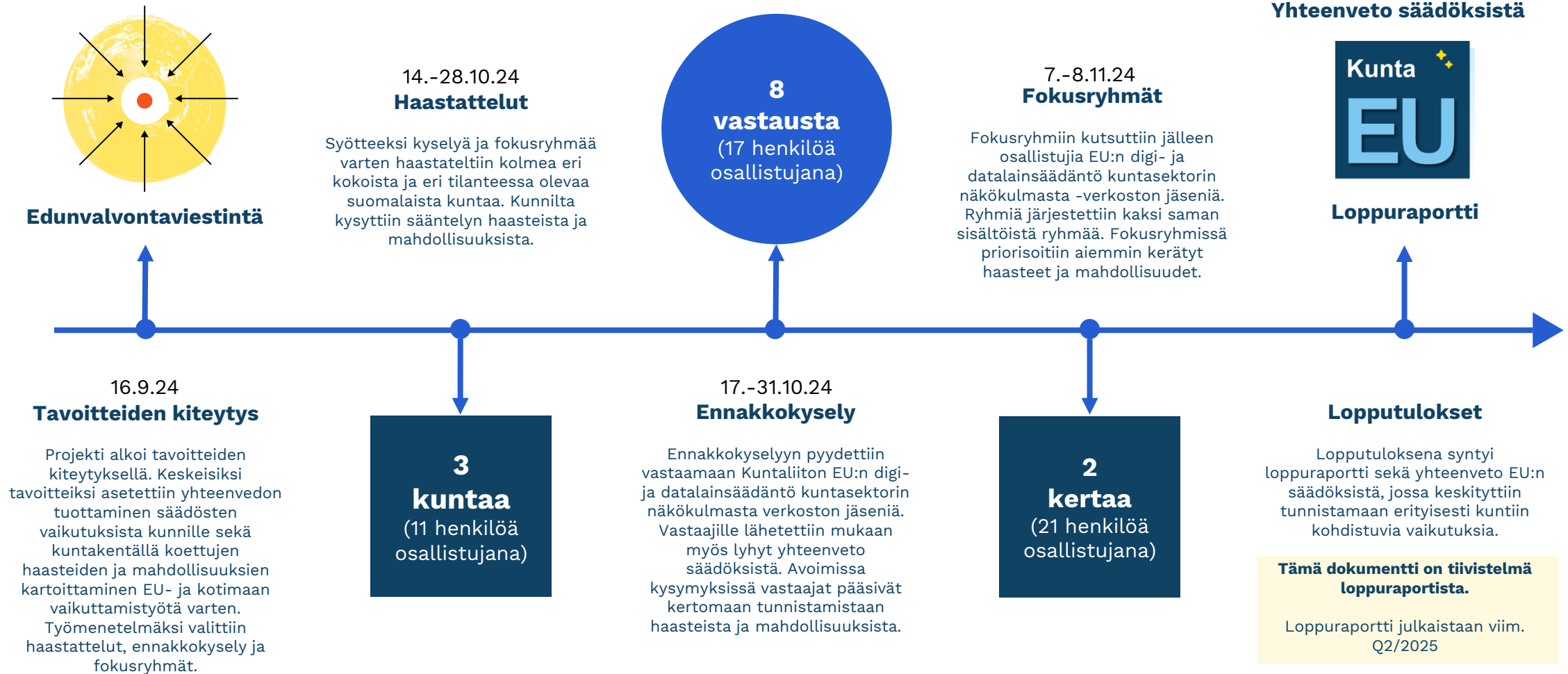
Kysely

- 8 vastausta, joihin sisältyy 17 vastaajaa (kyselyyn oli mahdollista vastata kollegan kanssa yhdessä).
- 5 alle 100 000 asukkaan kuntaa ja 3 yli 100 000 asukkaan kuntaa osallistui.
- Kyselyssä jokaisesta säädöksestä kysyttiin peruskysymykset haasteista ja mahdollisuuksista, sekä säädöksen tunnettuudesta ja siitä käydystä keskustelusta. Lisäksi kysyttiin säädöskohtaisia kysymyksiä.

Fokusryhmät

- 2 fokusryhmää, 21 osallistujaa, joista yksi osallistui kaksi kertaa.
- 5 yli 100 000 asukkaan kuntaa, 3 alle 100 000 asukkaan kuntaa osallistui.
- Fokusryhmissä syvennettiin haastatteluista ja kyselystä esille nousseita teemoja, sekä priorisoitiin haastatteluista ja kyselystä kerätyt haasteet ja mahdollisuudet. Lisäksi pohdittiin, millaista tukea Kuntaliitto voi tarjota, ja millaista viestiä kunnat toivovat vietävän päättäjille.

Aikajana

”Kuntia koskee moni sektorilainsäädäntö ja meille syntyy erilaisia rekistereitä. On lakisääteisiä ja ei lakisääteisiä tehtäviä. Tämä on viidakko, jossa selviäminen haastavaa. Ministeriötasolla ei tunnisteta, kuinka problemaattista tietojen yhdistely on”

Kommentti fokusryhmähaastattelusta.

Yhteenveto haastatteluista, kyselystä ja fokusryhmäkeskusteluista

Yhteenveto haastatteluista ja kyselyistä

- Seuraavilla viikoilla on yhteenvetokooste kuntien ja kaupunkien haastatteluista, kyselyistä ja kahdesta fokusryhmäkeskustelusta
 - Yleisesti kaikkia koskevat haasteet ja mahdollisuudet
 - Jokaisen säädöksen haasteet ja mahdollisuudet

Yleiset priorisoidut haasteet

Haaste	Kuvaus
Kokonaiskuvan puute	Kansallisen tason ohjeistus ja kokonaiskuva vaatii selkeytystä.
Kansallisen toimeenpanon keskeneräisyys ja sääntelyn soveltamisen ohjeiden puute	Eri säädösten osalta toistui tarve selkeyttää kansallista toimeenpanoa. Sen tueksi toivottiin konkreettisia ohjeita, sparrausta ja linjauksia.
Kansallisten viranomaisten resursointi ja osaaminen	Kansallinen tuki toimeenpanolle, resursointi ja osaaminen huolestuttaa. Esimerkiksi miten paljon neuvoa ja ohjeistusta tullaan saamaan tietosuojavaltuutetun toimistolta tällaisessa taloustilanteessa?
Konkreettisten esimerkkien ja käytötapausten puute	Osallistujat kokivat vaikeaksi hahmottaa säädöksiä ilman konkreettisia esimerkkejä. Käyttötapausesimerkkejä kaivattiin.
Roolitus ja tehtävien määrittely	Haasteena kaikkien säädösten osalta on määrittää, kenen tehtäviin sääntelyyn perehtyminen kuuluu ja kenen vastuulle sen toimeenpano kuuluu.
Uuden sääntelyn suhtautuminen olemassa olevaan sääntelyyn	Useissa säädöksissä oli epäselvää, miten se suhtautuu jo olemassa olevaan sääntelyyn. (esim. GDPR, tiedonhallintalaki, julkisuuslaki) Erityisesti GDPR tuli esille datasäädösten yhteydessä. Myös tekoälysäädöksen yhteydessä pohdittiin perusoikeus- ja riskiarvioiden päällekkäisyyttä tietosuojan vaikutustenarvioinnin ja muutosvaikutusten arvioinnin kanssa.

Yleiset priorisoidut mahdollisuudet

Mahdollisuus	Kuvaus
Hankintaohjeiden paraneminen	Sääntelyn vaatimuksista voi olla hyötyä, kun organisaatiot suunnittelevat hankintaohjeitaan. Esimerkiksi datan jakamista helpottavat vaatimukset voidaan kirjata sopimukseen.
Konkreettisia työkaluja hankintojen tueksi	Esimerkiksi tekoälyssäädöksen riskiarvio koettiin erityisen hyödylliseksi työvälineeksi tukemaan dialogia niin toimittajien kuin oman organisaation kanssa.
Käytäntöjen yhdenmukaistuminen	Säädösten myötä saadaan kansallisesti yhtenäisiä toimintatapoja. <ul style="list-style-type: none">• Datan jakamisen pelisäännöt yhdenmukaistavat sen jakamista.• eIDAS- ja yhteinen digitaalinen palveluväylä -asetusten vaatimusten nähtiin yhdenmukaistavan käytäntöjä kuntien välillä.• Tekoälyssäädöksen koettiin antavan yhteiset rajat sille, mikä on sallittua ja millaista laatua pitäisi vaatia.

Jokaisen lainsäädännön haasteet ja mahdollisuudet kootusti

Tekoälysydän

Mahdollisuudet:

- ✓ Tekoälysydän otetaan positiivisesti vastaan. Se tuo yhteiset pelisäännöt ja oikeuden perusturvaan tekoälykentällä.
- ✓ Antaa reunaehdot ja raamit ratkaisujen käyttöönottoon ja hankintaan. Esimerkiksi riskiluokittelu auttaa suuntaamaan käyttöönotot alkuvaiheessa matalan riskin käyttötapauksiin.
- ✓ Myös sakot nähdään hyvänä, koska ne tuovat laatuvaatimuksia tekoälyratkaisujen tarjoajille.
- ✓ Riskiarvio myös tukee organisaatioiden sisäistä dialogia ja keskustelua toimittajien kanssa.
- ✓ Hankintoihin ja käyttöönottoihin saadaan reunaehdot ja raamit.
- ✓ Sääntelyn vuoksi kehittäjät ja tarjoajat ehkä dokumentoivat paremmin ratkaisunsa.
- ✓ Vaatimusten saaminen korkeiden riskien arviointeja varten sekä ymmärryksen luominen riskeistä ja eettisistä kysymyksistä.
- ✓ Varmistaa tietosuojaja -turvakysymysten hallintaa.

Haasteet:

- ✓ Tekoälysydän haasteena on jo se, että tekoäly on itse aiheena jo haasteellinen.
- ✓ Kansallinen toteutus on epäselvä ja ennakoarvioiden puute hidastaa projekteja ja kasvattaa riskejä kohtuuttomasti.
- ✓ Tulisi olla tulkinta-apua kansalliselta taholta, sekä ennakkotapauksia.
- ✓ Tarvitaan lisää tiedonvaihtoa erilaisista käyttötarkoituksista ja niiden riskiluokituksista.
- ✓ Tarvitaan tukea oman roolin tunnistamiseen - tarjoaja vai käyttöönottaja.
- ✓ Riskiarviointien työllistävä vaikutus uusien järjestelmien käyttöönotossa - tietoriskien arviointi, muutosvaikutusten arviointi, tietosuojan vaikutusten arviointi ja tekoälysydän myötä myös perusoikeusvaikutusten arviointi.
- ✓ Riskinä on resursointi ja osaamisriskit liittyen asetuksen velvoitteiden soveltamiseen.

Tekoälysäädös

Kansallinen toimeenpano:

- ✓ Tekoälysäädöksen kansallisen täytäntöönpano ja tuen saannin mahdollistuminen luo huolta. Onko näihin aidosti resursseja ja osaamista? Jääkö kunnat näiden asioiden ja haasteiden kanssa yksin? Miten kansallinen neuvoja pysyy asioissa perässä ja mielellään edessä. Löytyykö toimijoita, jotka kykenevät ratkaisuja tekemään?
 - ✓ Esimerkkinä: Tietosuojavaltuutetun toimistolla on jo nyt pitkät asioiden käsittelyajat. Kaupungit eivät voi tehdä miljoonainvestointeja ja odotella, saadaanko sieltä vastausta vai ei. Käsittelyaikojen pituus aiheuttaa myös sen, että hankkeet syntyvät ja kuolevat ennen kuin syntyy mitään. Voiko tämä käydä tekoälyratkaisujen kanssa, koska tietosuojavaltuutetulle on tulossa lisää vastuita.

Muuta huomioitavaa tekoälysäädökseen liittyen

- ✓ Tekoälysovellusten toiminnan läpinäkyvyys pohditutti. Esimerkiksi Copilotin tyyppiset palvelut ovat mustia laatikoita, joiden luotettavuudessa ja tietosuojassa pitää luottaa toimittajaan. Vähän keinoja, että tiedot ei vuoda eteenpäin.
- ✓ Tekoälyn käytössä tiedon luotettavuus ja tarkastaminen on aika usein käyttäjän vastuulla, että uskoako vai eikö uskoa, ja tavallaan täytyy olla tietty kriittisyys siihen tietoon mitä tekoäly tuottaa. Käyty keskustelua kunnan ja julkisen hallinnon tiedon oikeellisuus. Voi saada palvelusta väärää tietoa. Mikä on kunnan vastuu siitä, mitä tietoa se tuottaa kunnan asiakkaalle?
- ✓ Tietoturva- ja suoja. Epäselvyydet datan käyttöoikeuksissa. Tunnistettu, että näiden asioiden kanssa tulee olla varovainen. Esimerkiksi Copilot ja sinne syötettävä data.
- ✓ Hallinnollisessa päätöksenteossa tiedon läpinäkyvyys ja alkulähteiden tarkastaminen ei yleisesti ole tekoälyä käytettäessä mahdollista. Päätöksenteossa tärkeintä on se, että päästään tiedon lähteille. Tämä on pakko, koska päätös ei muuten perustu oikeaan tietoon.
- ✓ Myös huolta aiheuttivat EU:n ulkopuoliset ratkaisut, vaikka toimittajien pitää EU:n alueella tarjotuissa palveluissa noudattaa tekoälysäädöstä.
- ✓ Haasteena tekoälyratkaisujen toimittajat ja niiden tuottamat dokumentit ja versioinnit, kun ne päivittävät palvelujansa miten haluavat, miten pysytään perässä.

”Tekoöly on, mikä kiinnostaa ylintä johtoa, eikä niinkään data, vaikka sitähän se tekoöly tarvitsee.”

Kommentti fokusryhmähaastattelusta.

Avoimen datan direktiivi

Hyödyt:

- ✓ Datan hyödynnettävyys palvelu- ja tuotekehittämiseen sekä yhtenäiset toimintatavat tiedon jakamiseen.
- ✓ Datan avaamisen hyötynä avaamisesta oppiminen, ymmärryksen kasvaminen ydintiedon hallinnan ja tiedonhallinnan osalta sekä kunnan maineesta huolehtiminen, koska muitakin kuntia on mukana avaamassa dataa. Myös häiriökysyntä on vähentynyt.
- ✓ Kunnan oman datatuotantoprosessin sujuvoittaminen ja tehostuminen. Datan avaamisen myötä kunnassa pidetään parempaa huolta datasta. Eli se, mitä datan avaaminen tekee organisaation sisällä, on tärkeää huomioida.
- ✓ Hyötyä vaikea mitata, mutta ajatellaan, että datan avaaminen vahvistaa demokratiaa, lisää luottamusta ja läpinäkyvyyttä sekä edistää yritysten kehittämistoimintaa.

Haasteet:

- ✓ Datan turvallinen jakaminen on tärkeä teema. Datan avaaminen nähdään yritystoiminnan lisääjänä, mutta nyt avoimen datan osuuksia on keskeytetty, kun dataa suojataan.
 - ✓ Toivottu keskustelua myös turvallisuusnäkökohtien huomioimisesta ja muista selkeistä rajoituksista datan jakamiselle.
 - ✓ Case sijaintitietopalvelun käyttöönoton keskeytys: Ei lopetettu, vaan käyttöönotto keskeytettiin. Hämmäntävää, kun lainsäädäntöön on tehty tietty ratkaisu ja palvelua ei toistaiseksi käynnistetä.
- ✓ Vanhat järjestelmät ja niiden integraatiot sekä toimittajariippuvuus.
- ✓ Datan jakamiseen ja avaamiseen tarvittaisiin osaamista ja koulutusta, jotta saadaan huomioitua sekä nykyinen että tuleva sääntely. Myös tietoutta ylimmälle johdolle, mitä kunnilta odotetaan tähän liittyen.
- ✓ Mitkä ovat arvokkaat tietoaineistot, jotka velvoitetaan kansallisesti aukaistavasti?

Datasäädös

Hyödyt:

- ✓ Selkeyttää toimintaa toimittajien kanssa ja mahdollistaa datan saamisen helpoimmin ja pienimmillä kustannuksilla kunnan käyttöön. Kunnat voivat saada datasäädöksen myötä käyttöönsä käyttämiensä laitteiden ja palveluiden IoT-datan, joka voi olla hyödyllistä mm. palvelukehityksessä ja data-analytiikassa.
- ✓ Myös palvelut, joissa kuntalaiset jakavat omaa IoT-dataa, mahdollistaa paremmin palvelutarpeiden kehittämistä ja ennustamista.
 - ✓ Esimerkiksi kuntalaisten liikkumisdatasta eri alueilla (kellojen sijaintidata / sähköautojen data), jota voisi hyödyntää alueiden käytön suunnittelussa ja huollon tarpeiden tukena. Vaikkapa, jos tietyn puiston käyttöaste on valtavasti korkeampi, voitaisiin siihen kohdistaa aktiivisempaa ylläpitoa.
- ✓ Selkeät ja yhdenmukaiset pelisäännöt.
- ✓ Sääntelyn vaatimuksista voi olla hyötyä, kun organisaatiot suunnittelevat hankintaohjeitaan. Hankintaohjeet voidaan päivittää tukemaan sääntelyn ja organisaation tavoitteita, kuten datan siirrettävyyttä.

Haasteet:

- ✓ Ei ole vielä riittävää itsevarmuutta ja tietoisuutta siitä, mitä voidaan datasäädöksen kautta vaatia toimittajilta.
- ✓ Palveluissa olevan datan anonymisointi ja pseudonymisointi sekä tilaajan käyttöliittymän tiedot suhteessa koko palveluun ja suostumustenhallintaan.
- ✓ Epäselvyys siitä, milloin IoT-datan katsotaan olevan henkilötietoa.
- ✓ Haaste ymmärtää, mitä dataa datasäädöksen nojalla voidaan saada ja vaatia?
- ✓ Miten hankintoihin tulee vaikuttamaan se, että datasäädös koskettaa vain suurimpia toimijoita, ei mikro- ja pienyrityksiä?
- ✓ Epäselvää, kenen kunnassa kuuluu vastata asetuksen toimeenpanosta.

Datanhallinta-asetus

Hyödyt

- ✓ Datanhallinta-asetus edistää elinvoiman kasvua, datatalouden kehittymistä sekä kuntien yhteiskehittämistä.
- ✓ Asetus tuo selkeät yhdenmukaiset pelisäännöt datan uudelleenkäyttöön.
- ✓ Kiinnostus hyödyntää datan välityspalvelua osana ekosysteemityötä sekä asiakaslähtöistä palvelukehitystä.

Haasteet

- ✓ Datanhallinta-asetuksen suojatun datan jakaminen, mitä tarkoittaa oikeasti, tulisi selkeyttää ja konkretisoida.
- ✓ Haaste hahmottaa ja ymmärtää, mitä dataa datanhallinta-asetus koskettaa - Mitä dataa voi asettaa saataville uudelleenkäytettäväksi? Tarvitaan konkreettisia esimerkkejä, mitä suojattu data, mitä voidaan asettaa saataville uudelleenkäyttöä varten, voisi olla.
- ✓ Ymmärrystä tulisi myös saada keskitetyistä tietopisteistä ja niiden merkityksestä kunnille.

Uudistettu eIDAS –asetus

Hyödyt

- ✓ Lompakkosovellus voi helpottaa ja nopeuttaa asiakkaiden palvelupolkuja, sekä yhdenmukaistaa toimintatapoja kaikille kuntalaisille maanlaajuisesti.
 - ✓ Kiinnostusta hyödynnettävyydestä mm. erilaisten todisteiden, kuten eläke- ja opiskelijatodistusten yhteydessä.
 - ✓ EUDI-lompakko voi olla hyödyksi erityisesti työllisyyden ja kotoutumisen palveluissa.

Haasteet

- ✓ Tunnistautuminen käyntiasioinnissa.
- ✓ Miten asetus tulisi huomioida meneillään olevissa palvelukehityksissä.
- ✓ EUDI-lompakko on yksilön päätännässä, haluaako ottaa lompakon käyttöönsä.
- ✓ EUDI-lompakon käyttövolyymit. Ovatko käyttäjämäärä riittävä palvelukehitykselle.
- ✓ Löydetäänkö uskottavia ja mielekkäitä käyttötapauksia lompakolle.
- ✓ EUDI-lompakon kansallinen eteneminen epäilyttää tämän hetken taloustilanteessa.
 - ✓ Huoli Digi- ja väestötietoviraston toteuttaman lompakkoratkaisun aikataulusta, valmiudesta ja toimivuudesta kuntien näkökulmasta.

Asetus yhteisestä digitaalisesta palveluväylästä

Hyödyt:

- ✓ Yhteisestä digitaalista palveluväylää koskevan asetuksen toimeenpanossa hyödynnetään Suomi.fi-palvelutietovarantoa, joten on hyvä, että sinne vietyjä palvelunkuvauksia tulee tarkentaa sekä lisätä vieraskieliset sisällöt.
- ✓ Digitaalinen palveluväylä tukee yhden luukun periaatteen toteutusta.

Haasteet:

- ✓ Suomi.fi-palvelutietovarannon tietojen hyödyntäminen on nykysisällöltään rajallista.
- ✓ Sähköiset lomakkeet on luotu kansallisten käytäntöjen mukaisesti. Rakenne, mikä on kunnissa käytössä, perustuu Y-tunnuksiin. Rajat ylittävissä palveluissa se ei toimi ja tarvitaan vaihtoehtoinen tapa tehdä vastaavat lomakkeet.
 - ✓ *Rajat ylittävissä palveluissa haasteena, miten järjestetään avaimisto, identiteetit. Suomessa hetu ja Y-tunnus, jotka helppoja, mutta EU:n maissa ei vastaavaa pysyvän identiteetin järjestelmää ole olemassa. Miten sovitetaan kansallisesti siten, että järjestelmät ja lomakkeet eivät hajoa palasiksi? Järjestelmäkustannus vs. käyttömäärään voi nousta. Hyvin yleinen ongelma, jos mennään rajan yli niin tulee haasteita siinä identiteetistä.*

Yhteentoimiva Eurooppa –säädös

Hyödyt:

- ✓ Yhteentoimivuuden edistyminen.
- ✓ Työvoiman liikkuvuuden tukeminen.
- ✓ Yhteinen digitaalinen palveluväylä -asetuksen tavoitteiden edistäminen.

Haasteet:

- ✓ Digitaalisten palveluiden rajaaminen ja velvoittavuus.
- ✓ ”Perinteiset” aika, osaaminen ja resurssihaasteet, sekä kenelle asetukseen perehtyminen kuuluu.
- ✓ Yhteentoimiva Eurooppa -asetuksen mukaista EU:n maiden rajat ylittävää palvelunkehitystä ei tunnistettu kunnissa olevan. Priorisointi on enemmän paikallisen tason puolella kuin EU:n rajat ylittävissä palveluissa.

”Yleisesti tekoälyhype painottaa tematiikkaa. Tulisi ehkä panostaa muiden säädösten tarkasteluun ”

Kommentti kuntahaastattelusta.

Jaana Jormanainen
Projektipäällikkö/erityisasiantuntija

Oona Ojajärvi
Juristi

Niina Erkkilä
Projektikoordinaattori

www.kuntaliitto.fi